

Sygn. akt I DSI 3/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Piotr Niedzielak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

Jacek Wygoda

Protokolant Justyna Jarocka

w sprawie radcy prawnego M. S.

obwinionej z art. 6 ust. 1 w zw. z art. 27 ust. 6 i art. 30 Kodeksu etyki radcy prawnego (tekst jednolity – załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w zw. z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U.2017.1870 j.t., z późn. zm.) po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 20 listopada 2018 r., skarg obrońców obwinionej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W z dnia 22 listopada 2017 r., sygn. akt WO- (...), uchylającego orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. z dnia 23 maja 2017 r., sygn. akt D (...) i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

uchyla orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w W z dnia 22 listopada 2017 r., sygn. akt WO-(...) i sprawę przekazuje temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

M. S. była obwiniona o to, że:

1. wniosła w dniu 4 października 2013 r. do sądu powszechnego przeciwko arbitrom Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej wniosek o zabezpieczenie powództwa poprzez zajęcie rachunków bankowych arbitrów prowadzących postępowanie arbitrażowe SA (...), w tym rachunku bankowego arbitra adwokata P. N., zarzucając arbitrom czyn niedozwolony w postaci niepotrzebnego uwikłania w spór klienta, umyślnego procedowania i prowadzenia postępowania arbitrażowego mającego charakter oszustwa sądowego, które zmierza do wyłudzenia nienależnych kwot przy współudziale arbitrów, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 6 ust. 1 w zw. Z art. 27 ust. 6 i art. 30 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust.1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 637);
2. zamieszczania na stronie internetowej Kancelarii K. Sp. p. ironicznych komentarzy dotyczących postępowania arbitrażowego SA (...), tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 6 ust. 1 w zw. z art. 27 ust. 6 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, którego tekst jednolity stanowi załącznik do uchwały Nr 8/VIII/2010 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. w związku z art. 64 ust.1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 637).

Orzeczeniem z dnia 23 maja 2017 r., sygn.. akt D (...) Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...].:

1. w ramach czynu zarzucanego obwinionej w pkt 1. wniosku o ukaranie uznał ją za winną tego, że w dniu 4 października 2013 r. działając, jako pełnomocnik G. S.A. w K., wspólnie z adw. Ł. W. złożyła do Sądu Okręgowego w W. wniosek o udzielenie przedprocesowego zabezpieczenia roszczenia, w szczególności przeciwko arbitrom Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej w W. w osobach P. N. i J. A., poprzez zajęcie solidarnie wierzytelności z ich rachunków bankowych, jako arbitrów

prowadzących postępowanie arbitrażowe SA (...), w łącznej wysokości 700000 złotych, zarzucając wyżej wymienionym w szczególności: zamiar uwikłania klienta obwinionej w ryzyko przegrania sporu, dopuszczenie się czynów niedozwolonych w postępowaniu, dopuszczenie się szeregu naruszeń podczas procedowania, zamierzone i celowe działanie na szkodę spółki G. S.A., dążenie do rozpoznania sporu i zapewnienia zysków instytucji prywatnej, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 6 ust. 1 w zw. z art. 27 ust. 6 i art. 30 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podstawie art. 64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych wymierzył obwinionej karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego;

2. uniewinnił obwinioną od popełnienia czynu zarzucanego jej w pkt 2 wniosku o ukaranie;
3. Na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych zasądził od obwinionej na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w W. tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 2.500 złotych.

Od orzeczenia tego wnieśli odwołania: obwiniona oraz jej obrońcy.

Wszyscy odwołujący się zaskarżyli orzeczenie w części, tj. w zakresie pkt 1 i 3 orzeczenia.

Orzeczeniem z dnia 22 listopada 2017 r., sygn.. akt WO – (...) Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. uchylił zaskarżone orzeczenie z dnia 23 maja 2017 r., sygn. akt D (...) Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. Podzielił stanowisko skarżących, że orzeczenie dotknięte jest względną przyczyną odwoławczą z art. 438 pkt 2 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych polegającą na przeprowadzeniu rozprawy w dniu 23 maja 2017 r., pomimo usprawiedliwionej nieobecności obwinionej i złożenia przez nią wniosku o odroczenie rozprawy.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny ograniczył rozpoznanie środka odwoławczego tylko do w/w uchybienia uznając, że rozpoznanie w tym zakresie jest wystarczające

do wydania orzeczenia, a rozpoznanie pozostałych uchybień byłoby przedwczesne dla dalszego toku postępowania.

Na orzeczenie to złożyli skargi obrońcy obwinionej adwokaci – K. P. oraz K. F.

Adwokat K. P. zaskarżył orzeczenie w całości. Stosownie do art. 539a § 1 kpk w zw. z art. 74 ¹ ustawy o radcach prawnych, zarzucił orzeczeniu – rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ a treść orzeczenia, tj. art. 439 § 1 pkt 9 kpk w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 70 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 74 ¹ ustawy o radcach prawnych wobec nie zastosowania wymienionego przepisu i wydania orzeczenia w warunkach przedawnienia karalności.

W konkluzji wniósł o uchylenie orzeczenia w całości i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu Krajowej Izby Radców Prawnych w W. do ponownego rozpoznania.

Adwokat K. F. zaskarżył orzeczenie również w całości. Zarzucił orzeczeniu rażącą obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, a to:

1. art. 74 ¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 433 § 1 kpk *in principio* w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 kpk *in principio*, która polegała na wydaniu przez Sąd dyscyplinarny *ad quem* rozstrzygnięcia kasatoryjnego połączonego z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd dyscyplinarny *meriti* bez zawężenia granic, w których doszło do tego uchylenia i przekazania, w sytuacji, gdy określony (jednolicie) we wniesionych w sprawie odwołaniach zakres zaskarżenia nie obejmował orzeczenia wydanego przez Sąd dyscyplinarny *a quo* w całości (tj. zakresem zaskarżenia nie objęto rozstrzygnięcia z pkt 2 tego orzeczenia), co spowodowało, że w przedmiocie czynu przypisywanego obwinionej w pkt 2 wniosku o ukaranie, co do którego postępowanie zostało już prawomocnie zakończone (uniewinnieniem zawartym w pkt 2 orzeczenia wydanego przez Sąd dyscyplinarny *a quo*) po raz kolejny orzeczono (bez dochowania trybów określonych w rozdziale 56 kpk);

2. art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zw. z art. 17 § pkt 9 kpk, która polegała na wydaniu przez Sąd dyscyplinarny *ad quem* rozstrzygnięcia kasatoryjnego połączonego z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, w sytuacji, gdy wobec cofnięcia (w dniu 23 maja 2017 r.) przez Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. wniosku o ukaranie obwinionej za popełnienie tego samego czynu, co to ten który przypisywany jest jej w pkt 1 wniosku o ukaranie, który złożony został w niniejszej sprawie, konieczne było uchylenie orzeczenia wydanego przez Sąd dyscyplinarny *a quo* (w jego pkt 1) oraz umorzenie postępowania (w tym zakresie) wobec zaistnienia w postępowaniu ujemnej przesłanki procesowej z art. 17 § pkt 9 kpk ew. z art. 17 § 1 pkt 11 kpk w zw. z art. 14 § 2 kpk *in fine*, co stanowi tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 8 – co do zarzutu z pkt 1 oraz art. 439 § 1 pkt 9 kpk – co do zarzutu z pkt 2.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi dyscyplinarnemu *ad quem*.

Sąd Najwyższy w Izba Dyscyplinarna zważył, co następuje:

Zaskarżony wyrok nie mógł się ostać, przy czym w zakresie pierwszego z zarzucanych obwinionej czynów niezależnie od zarzutów podniesionych w skargach obrońców obwinionej.

Należy w pierwszej kolejności podnieść, że pierwszy z zarzucanych obwinionej czynów, który został jej przypisany przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. orzeczeniem z dnia 23 maja 2017 r., sygn. D (...) r. miał miejsce w dniu 4 października 2013 r. Doszło już, zatem do przedawnienia jego karalności, bowiem art. 70 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 637 z późn. zm.) stanowi wyraźnie, że nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od czasu popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata, a w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przed upływem tego terminu karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło pięć lat.

Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustała niewątpliwie z dniem 4 października 2018 r., tj. już po wydaniu orzeczenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. Aktualnie zachodzi, więc okoliczność wyłączająca postępowanie, określona w art. 17 § 1 pkt 6 kpk, a wobec tego Sąd Najwyższy zgodnie z art. 439 § 1 pkt 9 kpk był zobligowany do uchylenia zaskarżonego orzeczenia w odniesieniu do wspomnianego czynu niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów. Sąd Najwyższy nie mógł jednak samodzielnie umorzyć postępowania z uwagi na wyraźną dyspozycję art. 539e § 2 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, która w wypadku braku podstaw do oddalenia skargi nakazuje uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy właściwemu sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

Jednocześnie należy podzielić zarzuty obrońców obwinionej, że zaskarżone orzeczenie w odniesieniu do drugiego z zarzucanych obwinionej czynów jest dotknięte bezwzględną przyczyną odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 kpk. Obwiniona została bowiem uniewinniona od drugiego z zarzucanych jej czynów Orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...]. z dnia 23 maja 2017 r. sygn. D (...), a przedmiotowego rozstrzygnięcia z oczywistych przyczyn nie zaskarżyła ani sama ani też nie zaskarżył żaden z jej obrońców. Odwołania nie wywiodła również strona przeciwna. Orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w omawianym zakresie uprawomocniło się, zatem w pierwszej instancji. Tymczasem Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. po rozpoznaniu odwołań obwinionej i jej obrońców, nie bacząc na powyższe, w sposób nieuprawniony wyszedł poza przysługujące mu granice rozpoznania określone w art. 433 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych i orzekł o uchyleniu orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w całości (również analiza uzasadnienia orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego nie wskazuje, aby zakres rozpoznania dotyczył tylko pkt 1 i 3 orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego).

W tym stanie rzeczy Orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zostało wydane pomimo to, że w w/w zakresie postępowanie, co do tego samego czynu tej samej osoby zostało już prawomocnie zakończone.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy był zmuszony do uchylenia zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazania sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania, którego przedmiotem może być wyłącznie kwestia wystąpienia przeszkody procesowej w odniesieniu do czynu objętego rzeczywistym zakresem zaskarżenia orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w [...].

Sąd Najwyższy, wobec treści art. 436 kpk w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, ograniczył rozpoznanie środka odwoławczego do w/w uchybień uznając, że rozpoznanie pozostałych byłoby bezprzedmiotowe dla dalszego toku postępowania.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.